Albii Tibulli
Elegia Prima, Suethice Versa,

quam

Cons. Ampliss. Facultate Philosophica,

Præside

ANDR. O. LINDFORS,

S. S. Theol. et Philos. Doct., Eloqu. et Poës. Prof. R. et Ord., Past. et Præpos. Ecclesiar. Bjeresjö et Oxie, R. Acad. L. L. H. H. Hist. et Antiquit., Reg. Societ. pro edend. Actis Hist. Scand., Reg. Societ. pro Patria, Reg. Societ. Bibl. et pro Fide et Christian. Holm., Reg. Societ. Archæol. Hafn. Membro, cum insigni Reg. Ord. de Stella Polari,

ACAD. LUGD.BAT. BIBL.

Bonorum censuræ subjicit

Interpres

P. A. PONTÉN,

Smolandus.

In Academia Carolina die xxix Maji MDCCCXXXIX.

LUNDÆ,
typis excudit Carolus Fr. Berling,
Universitatis Typographus,
MDCCCXXXIX.

Prosten och Kyrkoherden,

Högärevördige och Höglärde

Herr Magister

PETER PONTÉN,

och

Högädla Fru Prostinnan

HEDVIG E. PONTÉN,

född GRAPENGIESSER,

helgadt

af

den Sonliga vördnaden och kärleken.

Albius Tibullus, Eques Romanus, elegiæ tersus atque elegans auctor, Romæ, ut creditur, natus est, eademque ætate cum Publ. Virgilio, Publ. Ovidio et Quint. Horatio vixit. De vita ejus multa conjiciuntur: id vero inter omnes fere convenit, eum, bonis paternis bello civili amissis, in prædio Pedano, agriculturæ atque poësi tantummodo deditum, vitam tolerasse inopem. M. V. Messalam, fautorem amicumque singularem, in Asiam secutus, morbo correptus, Corcyræ diem obiit supremum. Amœnissimus hic Poëta quattuor, ut plerique volunt, libros composuit elegiarum, quibus æterna parta gloria, in numero illustrium Romanorum poëtarum merito habetur. Multa in eo admiranda sunt, carmina enim ejus et forma et argumento elucent; quæ autem mira suavitas cum generosa simplicitate Tibulli propria est, in primis nobis laudanda videtur. Naturæ amantissimus, ex eadem sæpe carminis materiam sumit, et cum, quam singulariter amavit vitæ rusticæ jucunditatem, canit, clarissimis coloribus poësis ejus picta est, verissimoque gaudia ruris percipendi desiderio incensa. Poëmata ejus amatoria, quibus motus animi tenerrimos persequitur, ad mollitiem nimiam levitatemque sæpius labuntur; at vero hæc, nobis si vehementius displiceant, naturæ et simplicitati antiquitatis, cui quidem plura indulgenda sunt, præcipue tribuamus. Ubique opera Tibulli naturalem venustatem, quæ numquam obsolescit, exprimunt, et tam eximium ingenii animique veritatis cognoscendæ fontem aperiunt, et tot delicias vetustatis continent, ut legenti cuique maximam afferant voluptatem.

Quamquam nec opus nec fortasse par fuit clarissimum illum Poëtam, Albium Tibullum, laudibus ornare; hæc tamen pauca, priusquam primulam ejus elegiarum exhibeamus, præmittenda censuimus. In hac autem nostra versione editionem Societatis Bipontinæ Anni MDCCLXXXXIV probavimus.

Divitias alius fulvo sibi congerat auro,
Et teneat culti jugera multa soli,
Quem labor assiduus vicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent:
Me mea paupertas vitæ traducat inerti,
Dum meus assiduo luceat igne focus.
Ipse seram teneras maturo tempore vites
Rusticus, et facili grandia poma manu.
Nec spes destituat, sed frugum semper acervos
Præbeat, et pleno pinguia musta lacu.
Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu vetus in trivio florea serta lapis:
Et quodcunque mihi pomum novus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante Deo.
Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores;
Pomosisque ruber custos ponatur in hortis,
Terreat ut sæva falce, Priapus, aves.
Vos quoque felicis quondam, nunc pauperis, agri
Custodes, fertis munera vestra, Lares.
Tunc vitula innumeros lustrabat cæsa juvencos:
Nunc agna exigui est hostia magna soli.
Agna cadet vobis, quam circum rustica pubes
Clamet: Io messes, et bona vina date.
Jam modo non possum contentus vivere parvo,
Nec semper longæ deditus esse viæ:
Sed Canis æstivos ortus vitare sub umbra
Arboris, ad rivos prætereuntis aquæ.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boves.
Non agnamve sinu pigeat foetumve capellæ
Desertum, oblita matre, referre domum.
At vos exiguo pecori, furesque, lupique,
Parcite: de magna est præda petenda grege.

* * *

Må af det glödande guld en annan sig rikedom samla,
Och af en odlad jord stora besittningar ha:
Honom hans skatter alltjemt vid fiendens ankomst bekymra,
Krigstrumpeternas ljud jaga från honom hans sömn!
Mig till ett ensligt lif min fattigdom gerna må dömma,
Endast städse min härd sprider sin värma, sitt ljus!
Sjelf skall jag sätta som landtman rankans telning om våren,
Och med varsam hand frukter af ädlare slag.
Ej skall mitt hopp slå fel: nej fylla med skördar min lada,
Fylla med mustigt vin ända till brädden mitt fat.
Ty jag vördar en högre makt, när vid vägen, på fältet
Forntids sten eller stam blomsterbekransad jag ser.
Och den frukt, som först af det nya året mig skänkes,
Odlarens skyddande Gud, helgad till offer, jag ger.
Kransen af ax, af tegarnes förstlingar bunden, jag egnar,
Gullgula Ceres! åt dig, fäst vid din helgedoms port.
Och rödmålad nu ställs en Priap att vakta min trädgård:
Grym med sin skära i hand skrämmer han fåglarne bort.
Tagen ock, J Husgudar, som fordom hägnat mitt rika,
Nu mitt torftiga hem, tagen min gåfva emot!
Då för min talrika hjord en qviga till offer jag skänkte:
Nu, då hjorden är gles, stort är att offra ett lam.
Lammet Er offras, och nejdernas ungdom vid offret skall ropa:
Skänken, o Gudar, åt oss skördar och ädlaste vin!
Nu jag vet att lefva med litet förnöjd, och bekymret
För den kommande dag icke fördystrar mitt lif.
Men hundstjernans brand i lundens skugga jag undflyr,
Der jag hvilar invid bäcken, som sorlar förbi.
Blygas må jag dock ej att stundom fatta i spaden,
Stundom med piken i hand forta min dragares steg.
Icke blygas att hem i skötet bära från marken
Lam eller kid, som der irrande glömts af sin mor.
Men — min hjord, den ringa, förskonen, J tjufvar, J vargar:
Af en större J mån söka och finna ert rof!

* * *

Hic ego pastoremque meum lustrare quotannis,
    Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis, Divi, neu vos de paupere mensa
    Doua, nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
    Pocula, de facili composuitque luto.
Non ego divitias patrum fructusque requiro,
    Quos tulit antiquo condita messis avo:
Parva seges satis est; satis est requiescere lecto
    Si licet, et solito membra levare toro.
Quam juvat immites ventos audire cubantem,
    Et dominam tenero detinuisse sinu!
Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
    Securum somnos, imbre juvante, sequi!
Hoc mihi contingat: sit dives jure, furorem
    Qui maris et tristes ferre potest pluvias.
O quantum est auri potius pereatque smaragdi,
    Quam fleat ob nostras ulla puella vias.
Te bellare decet terra, Messala, marique,
    Ut domus hostiles præferat exuvias.
Me retinent vinctum formosæ vincla puellæ,
    Et sedeo duras janitor ante fores.
Non ego laudari curo, mea Delia: tecum
    Dummodo sim, quæso, segnis inersque vocer.
Te spectem, suprema mihi cum venerit hora,
    Te teneam moriens deficiente manu.
Flebis et arsuro positum me, Delia, lecto,
    Tristibus et lacrimis oscula mixta dabis.
Flebis; non tua sunt duro præcordia ferro
    Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non juvenis poterit de funere quisquam
    Lumina, non virgo, sicca referre domum.
Tu Manes ne læde meos: sed parce solutis
    Crinibus, et teneris, Delia, parce genis.
Interea, dum fata sinunt, jungamus amores:
    Jam veniet tenebris Mors adoperta caput.
Jam subrepet iners ætas, nec amare decebit,
    Dicere nec cano blanditias capite.
Nunc levis est tractanda Venus, dum frangere postes
    Non pudet, et rixas inseruisse juvat.
Hic ego dux, milesque bonus; vos, signa tubæque,
    Ite procul, cupidis vulnera ferte viris.
Ferte et opes: ego composito securus acervo
    Despiciam dites, despiciamque famem.

Här jag årligen plägar besöka min herde, och Pales,
    Denna så väna Nymf, egna ett offer af mjölk.
Varen, o Gudar, mig när, och tagen emot mina gåfvor
    Från mitt fattiga bord! Fast uti kärlen af ler
Jag dem helgar åt Eder, förakten dem icke, J Gudar:
    Bägaren, formad af ler, var uti Fädernes hand!
Dock ej fädernes rikdom, och ej de skördar, som fordom
    Från min farfars fält bergades in, jag begär.
Jag är nöjd med en ringa skörd, är nöjd att få hvila
    På min vanliga bädd, der jag kan hvila med ro.
Ack huru ljuft att liggande höra de stormande vindar,
    Och till sitt ömma bröst hålla sin käresta tryckt!
Eller, då vinterns sunnan sin störtflod gjuter, att somna
    Fri från bekymmer in, lockad af stormen till sömn!
Detta må unnas mig: och rikdomen tillhöre gerna
    Den som med mod kan fördra vågens och vindarnes våld!
O, må heldre förgås all verldens guld och smaragder,
    Än någon flicka med sorg komma min kärlek ihog!
Dig, Messala! till lands och till sjös det höfves att strida,
    Att du må kunna ditt slott pryda med fienders rof:
Mig qvarhåller en älskvärd tärna i kärlekens bojor,
    Och vid den hårdas dörr håller jag stundeligen vakt.
Ej jag önskar beröm, min Delia: gerna förtalet
    Kalle mig veklig och feg, endast hos Dig jag må bli!
O, att mitt öga dig såg, när förvandlingens timma är inne:
    Såg dig i dödens stund, domnande tryckte din hand!
Du skall gråta, o Delia! när på bålet jag lägges,
    Och med kyssar du skall blanda din klagan och gråt.
Gråta du skall; ty ditt bröst ej liknar det härdade stålet,
    Ej i din ungdoms vår har du ett hjerta af sten.
Ej någon yngling, ej någon mö skall vända tillbaka
    Från mitt bål till sitt hem, utan att gråta min död.
Oroa dock, o Delia, ej bos de döda min skugga:
    Skona din fagra kind, skona ditt fladdrande hår!
Må mellertid, då det unnas, vårt lif i kärlek förflyta:
    Snart i sin mörka gestalt döden skall hinna oss upp!
Redan i spåren sig smyger den trögare åldern, och illa
    Höfves de grånade hår älskarens smickrande skämt.
Derföre nu, medan Venus är blid, må vi fira dess lekar:
    Nu, då det ej är förment segra med bön och med strid!
Här är jag chef och soldat: bortviken trumpeter och fanor,
    Fören den, som det vill, hän till den blodiga strid!
Fören till rikedom ock: från bekymmer fri på min kärfve
    Ler jag åt rikdomens makt, ler jag åt armodets nöd!